

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

§. 1. Prima clausula persona executoris.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

Episcopo vel ejus Vicario executionem dispensationis pro foro externo; idque per viam Datarianam pro foro interno de occultis committitur, per viam Pœnitentiariæ, dictam executionem Confessario ejusdem supplicantis: Quoniam ergo in his commissionibus multa sunt, quæ declarationem exposcunt, earum singulas clausulas breviter explicabimus in hoc capite pro foro externo, in sequenti pro interno, quas l. tius habes apud Sanch. fol. 8. *mar. d. 34. & d. 37. & Conrad. in praxi disp. 10. lib. 7. & 8.*

§. 1. In prima clausula agitur de persona executoris.

1. In prima hac clausula Benedictionem suam imperans Pontifex Episcopo, vel ejus Vicario Generali, ipsi committit expeditionem causæ: id est, ut exequantur & actum concedant dispensationem. Oritur autem statim prima dubitatio, cui nam ex ipsis.

Ab solus Episcopus, vel Vicarius solus, an vterque dispensationem exequi valeat?

2. Quando ad utrumque diriguntur literæ, mandatumque in illis contentum sub disjunctione, hoc est, ad alterum illorum, committitur (quod tamen non esse in vso advertit Conrad. in praxi disp. l. 7. c. 4. n. 37.) poterit dispensationem exequi alteruter ex nominatis, ad electionem supplicantis. Quando autem diriguntur ad Vicarium absolūtè, vel absolūtè ad Episcopum, solus ille, ut vult Sanch. l. 8. *mar. d. 27. n. 3.* ad quem diriguntur, potestatem habet exequendi. Quamvis enim idem sit Tribunal Episcopi, & Vicarij; id tamen est in his, quæ jure ordinario competunt Episcopo, non in iis, quæ delegantur à Pontifice. Cum ergo nunc supponamus, dirigì mandatum ad Vicarium, non potest se ingerere Episcopus, nec contra.

Vicarius relicto officio.

3. Secunda dubitatio. Si Vicarius Episcopi prædictus, dum Informationes instituit pro dispensationis executione, destinat esse Vicarius, vel quia ipse idem creetur Episcopus ejusdem loci, vel quia amoveatur ab officio, poteritne deinde perficere probationes, ac dispensationem concedere?

Respondeo. Quando, ut loquitur Conrad. l. c. n. 36. realis est commissio, ut esse communiter solet, non poterit, poterit, quando est personalis.

4. Sed quid est, & qua ratione cognoscetur realis sit, an personalis commissio.

Respondeo. Realis est, quando commissio fit alieni, non habito respectu ad personam, ejusque qualitatem, sed ad officium, quod gerit. Personalis, quando alicui fit, habito respectu ad personam. Quare, si aliunde colligi non potest intentio committentis, vtere hac regula. Quoties in literis mandati nominatur solum dignitas, ut v. g. *Tibi Vicario committo*, & c. commissio est realis. Quoties verò nominatur persona v. g. sic, *Tibi Petro committo*, est personalis.

5. Rectè igitur diximus, quando commissio est realis, nihil amplius posse Delegatum, deposito officio, quia is non habet amplius illud munus, cui connexa fuit commissio; posse autem, quando commissio est personalis, quia jam remanet eadem persona, cui commissio, facta est.

Si commissio fiat personæ, & officio sic: *Tibi Petro Vicario, vel Tibi Vicario Petro* probabilis censet Sanch. l. 8. *mar. d. 27. à num. 14.* Castrop. *tom. 1. tr. 3. d. 4. p. 16. §. 6.* commissio esse personalem. Sed hoc, & similia multa ad ejusmodi realem, vel personalem commissionem facientia, vide latè apud eundem, alioque.

Vicarius succedens.

6. Dubitatio tertia. Remoto, vel defuncto Vicario,

cui commissio est à Pontifice executio, potestne Vicarius in eodem officio succedens?

Respondeo. Si commissio sit realis; ut certè communiter esse solet, poterit executioni mandari à Vicario, qui de novo creabitur ab Episcopo: ab Episcopo inquam, non à Capitulo Sede Vacante; de hoc enim mox. Ratio responsionis est jam dicta *num. 5.*

7. Quod, si commissio sit personalis, non poterit ob rationem ibidem dictam. Hæc est probabilissima sententia, quam etiam firmant Decisiones Rotæ Romanæ allatæ à Conrado, in praxi disp. l. 7. cap. 4. n. 36. & apud Sperell. t. 1. *decis. 31.*

Hæc daretur occasio explicandi, an facultas, quam fortè mihi Rectori concessit, ad approbandos Confessarios mei Collegii, Episcopus, me amoto ab Officio, transeat ad meum successorem. Verùm, ne tam sæpè divertam ad alias materias, videatur id apud Sanch. l. c. & d. 28. *num. 44.* De Lugo, in *respons. moral. lib. 1. d. 19.* alioque.

Episcopus Vicinior.

8. Dubitatio quarta. Quando committit Pontifex exequendam dispensationem Episcopo viciniori (quis iste sit? & qua ratione mensuranda distantia? vide apud Conradum *mox citand. n. 20.*) id, quod consuevit fieri in eventibus quibus sedes propriæ Diocesis vacat: si hæc deinde fiat, per novum Episcopum, plena, potestne ille vicinior exequi amplius dispensationem illam?

9. Respondeo. Non potest, saltem re integra, & hunc esse styllum certissimum, notat Conradus, in praxi, l. 7. cap. 4. n. 25. Ratio est, quia semper supponitur Pontifex, velle servare Dispensationem Tridentini *sess. 22. cap. 5. de Refor.* jubentis dispensationes esse exequendas à proprio Episcopo, vnde, nisi huic dispositioni expressè deroget, semper intelligitur conditionatè sic committere Episcopo viciniori: *Exequere dispensationem hanc, si vacat Sedes propria.*

10. Quæres, Poteritne tunc Episcopus proprius, seu novus, quando jam plena sit Sedes?

Respondeo, nequaquam, quia huic novo hujus Diocesis Episcopo nihil commisit Pontifex. In hoc ergo casu, quo fiat plena sedes, cum non possit Episcopus vicinior, ut dictum est *num. preced.* nec possit Episcopus hic novus, ut nunc dicimus, erit necesse confugere ad Pontificem pro mutatione Iudicis, seu Delegati, ut idem Conradus indicat *loc. cit.* loquens de casu, in quo literæ Pontificis illi viciniori nondum fuerint præsentatæ.

Capitulum, seu Vicarius Capituli, Sede Vacante.

11. Dubitatio quinta. Concessiones dispensandi, commissas Vicario Episcopi, potestne exequi Capitulum, Sede Vacante, vel ejus Vicarius?

Respondeo. Quod non potest ipsum Capitulum, certum est; illud enim succedit quidem in omni jurisdictione ordinaria Episcopi, non verò in Delegata, qualis est præsens.

12. At, quoad ejus Capituli Vicarium celebris est questio, nam concedit Sanchez l. 8. *marim. d. 27. n. 32.* cum paucis, quia Vicarius Capituli vocatur interdum Vicarius Episcopi ex eo, quia est Vicarius Capituli, in quo residet tota jurisdictione Episcopi.

13. Negat Conradus l. 7. c. 4. n. 11. cum Barb. de Canon. c. 42. n. 57. Sperell. t. 1. *decis. 31.* Antonel. in praxi Ep. l. 4. c. ult. & Ventrig. *Ann. 38. n. 24.* alios citante. Multæ declarationes Sacr. Cong. & multæ Dec. Rotæ Rom. apud citatos negant cum multis, quia certè factus de mente Pontificis, nolentis Vicario Capituli (etiamsi idem, qui fuerat Vicarius Episcopi, nunc sit electus Vicarius Capituli) has dispensationes committere. Quando enim Pontifex scit, Sedem Episcopalem vacare, etiamsi literæ expeditæ essent ante vacantie cognitionem, statim scribit alias literas continentes, ut loquimur, mutationem Iudicis,

Judicis, ac Viciniori Episcopo dispensationem committit, nunquam verò, etiam cum è exoratus, committit Vicario Capitulo, ut idem Conradus testatur. Et merito quidem non vult Pontifex in hac re gravissima fidere Vicario Capitulo, qui tumultuatiè, & ahamicis creatus sæpè supponitur.

Nonnulli pro sententia Sanchez, afferunt Pontifex, magnique faciunt unanimum consensum horum duorum, alias sequentissime dissidentium, sed nihil conficiunt; nam Pontifex & id obiter tractat & remittit se ad doctrinam Salas. At Salas de leg. d. 20. s. 7. n. 124. (ut, & S. Congreg. si rectè intelligatur, quam adducit Gavant. in man. Ep. V. Capitulum S. Vac. n. 53. & 55. & ex Gavant. Dian. p. 5. r. 14. ref. 19. non loquitur, quando commissio data est Vicario Episcopi, de qua est nostra questio, sed de alia commissione extraordinaria, quando data esset Vicario talis Diocesis, v. g. Vicario Panormitano; qui casus est valde diversus à nostro, cum commissio in hoc casu non detur Vicario Episcopi, sed Vicario cuicunque qui sit Panormitanæ Diocesis; & tamen hæc doctrina cum fit rare praxis, aliis discutendam relinquo. His à me allatis, incidi in Tancredi p. 2. quest. mor. tr. 5. q. 31. & latius p. 1. r. 12. q. 1. docentem utrumque dictum Vicarium posse dictam dispensationem exequi. Id quod nunc videtur mihi probabile.

An Vicarius hanc potestatem sibi delegatam possit alteri committere?

15. Dubitatio sexta. An Vicarius, & quicumque Delegatus ad hac dispensationes expediendas possit vices suas alteri committere; quod est, querere, an possit eas alteri subdelegare?

16. Antequam respondeam, scito, duo hic considerari posse. Alterum est examen, & verificatio causæ, ob quam erit dispensatio concedenda, qualis est receptio v. g. Testium. Alterum est ipsa actualis dispensatio, & hoc dicitur importare nudum ministerium, id est ipsius Executoris operationem, illud dicitur importare usum Jurisdictionis.

17. Hoc posito Respondeo, Examen, & verificationem causæ posse alteri committi, sed nullo modo nudum ministerium. Ita Sanchez l. 8. mar. d. 27. n. 43. & communiter Mcrolla r. 1. disp. 4. c. 6. n. 619. lege etiam eundem r. 3. d. 7. c. 4. d. num. 172. & paulo antea num. 57. cum aliis. Ratio est, quia Pontifex committit Delegato, ut ipse dispense, & non aliter; quod est nudum exercere ministerium. At examen, & verificationem causæ non præsumit idem Pontifex committere ipsi vni Delegato, sed committere juxta consuetudinem Tribunalium, qua per alios instruntur informationes, recipiuntur Testes, &c. Ex quibus deinde solet Delegatus causam instructam benè recognoscere, & suam dispensandi ministerium tandem exhibere.

18. Hinc, si testes recipiendi sint extra propriam Diocesim, poterit, & debet Executor literas rogatorias scribere, quibus Ordinarium illius alienæ Diocesis roget, ut Testes recipiat, informet, & quæque transmittat ad ipsum Executorem. Et quia hos Testes, in hac causa, non auctoritate sua ordinaria is recipit, ideo debet servare formam sibi præscriptam ab Executore prædicto; ad quod certe in aliis causis non tenetur, cum possit secundum proprias consuetudines procedere. Lege id latius apud Barbosa in Voto decis. 17. n. 184.

Quid facies Vicarius, seu executor, si erravit in exequendo?

19. Dubitatio septima. Post negatam, vel concessam dispensationem, si clare apparet ab Executore erratum fuisse, quid faciendum?

20. Respondeo. Quia commune est, ut vult Guttier. l. 2. cap. 2. multos citans, omnibus Delegatis, ut postquam Delegatus functus est munere suo, nihil amplius possit, ideo ejusmodi Executor sanare non potest errorem; quare tanquam Delegatus nihil poterit.

21. Verum, quia is Executor solet esse quidam clericus, atque adeo Ordinarius, ipsi tanquam Ordinarius incumbet, providere, in quantum poterit, ne delictum committantur. Quare, si erratum fuit in concedenda dispensatione, ipse, ut Ordinarius, debet dispensationem revocare, & procedat ad Martirium, vel si per ad illud non legitime à Pontifice concedatur dispensatio, verò, si negavit, tunc enim verò nihil potest. Delegatus autem non habet auctoritatem exegutionis, auctoritas illi, ut Ordinario negatam, qui non fuit, in hoc ergo casu, iterum Romanam ad Pontificem ratiore errore confugiendum erit; ut notat Sanchez l. 2. mar. d. 27. n. 39. Squillent. de Privilegiis, c. 2. n. 205. alique ab eodem citati. Si dispensatio sit concessa per Pœnitentiariam pro foro conscientie, per aliquando à Confessario sanati error eo modoqueque cap. 13. §. 1. n. 8. dicam.

Quid autem faciendum, si de ejusmodi errore constat, sed solum dubitetur satis explicite, ut in cap. 3. §. 7. V. Dispens. & V. Mar. Vide etiam Sanchez l. 2. mar. d. 21. n. 25.

§. II. In secunda clausula refertur supplicatio, narratio.

1. Hic Pontifex narrat id quod sibi à supplicante propositum fuit. Quoniam ergo ex parte veritate exponere debent, superiores sunt iudicandi, errandum in hac clausula nobis non est.

§. III. In tertia clausula datur Executori in eadem querendi veritatem, & dispensandi.

1. Hic Delegato Pontifex committit, ut de causa proposita querat eaque in veritate, & qualis debeat esse hæc Inquisitio.

Dubitabis ergo Primò. An ejusmodi Informatio Inquisitio fieri à Delegato debeat judicialiter, recipiunt Testes coram Notario, &c. an extra judicialiter. Summus enim, quando res non est notoria, fieri oportet habere hujusmodi externam inquisitionem, quia quæ de dispensatione in foro externo.

2. Respondeo posse fieri judicialiter, sed tunc esse teste Sanchez l. 8. mar. d. 35. n. 15. si fiat extra judicialiter, siquidem Pontifex solum præcipit ejusmodi veritatem indagare, ut Delegatus suæ conscientie satisfaciatur, ut ex veritate cognita procedat, nam propterea, si veritas est veritas, vel alio modo ea iudici constat, ad factum perque erit, lege Sanc. ibid. n. 16.

3. Hinc, si hujusmodi Informationes sunt extra judicialiter, possunt fieri extra propriam Diocesim, verò, si judicialiter (ut certe semper fieri video) hoc non sunt in aliena Diocesi, sine licentia ejus Ordinarii, non potest exercitium Jurisdictionis contentiosa; Nec factis etiam judicialiter cum licentia illius Episcopi probationibus, secundum Sanchez l. 3. mar. d. 2. num. 6. posse Executorem concedere dispensationem etiam in aliena Diocesi; quia ipsi concessio dispensationis non est actus Jurisdictionis contentiosa, sed voluntaria, quæ in alieno territorio exerceri sine dispensatione possunt.

Tempus, quo causa verificanda est.

4. Dubitatur Secundò. Quandonam causa dispensationis verificari debet? Et quia quatuor tempora designari possunt. Primò, quando mittitur Romanam, applicatur Pontifex. Secundò, quando, audita supplicatione, Pontifex annuit, dicens: Fiat, ut patet, Tertio, quando